

بررسی نقش ویژگی‌های شخصیتی و بهزیستی روان‌شناختی در رفتار اخلاقی افراد

مه‌دی نعیمی نظام‌آباد: دانش‌آموخته دکتری، مدیریت بازاریابی، دانشکده مدیریت و اقتصاد، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران
حسین وظیفه‌دوست: استاد، گروه مدیریت بازرگانی، دانشکده مدیریت و اقتصاد، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران (*نویسنده مسئول)
vazifehdust@yahoo.com

محمدعلی عبدالوند: استادیار، گروه مدیریت بازرگانی، دانشکده مدیریت و اقتصاد، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران
بهناز خدایاری: استادیار، گروه مدیریت بازرگانی، واحد فیروزکوه، دانشگاه آزاد اسلامی، فیروزکوه، ایران

چکیده

کلیدواژه‌ها

بهزیستی روان‌شناختی،
رفتار اخلاقی،
ویژگی‌های شخصیتی

تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۰۲/۱۱

تاریخ چاپ: ۱۴۰۰/۰۵/۰۹

زمینه و هدف: رفتارهای اخلاقی به‌عنوان یکی از ارزش‌های مهم می‌بایستی مورد توجه جدی تمامی گروه‌ها قرار گیرد. هدف از انجام تحقیق حاضر بررسی نقش ویژگی‌های شخصیتی و بهزیستی روان‌شناختی بر رفتار اخلاقی افراد بود.

روش کار: تحقیق حاضر از نظر هدف کاربردی و از نوع تحقیقات توصیفی بود که به صورت میدانی انجام شد. جامعه آماری تحقیق حاضر را مصرف‌کنندگان صنایع مواد غذایی در استان گلستان تشکیل دادند که با توجه به عدم وجود اطلاعات کامل در مورد آمار آن‌ها با استفاده از فرمول آماری کوکران و جدول کرجسی و مورگان، تعداد ۲۸۴ نفر به‌عنوان نمونه انتخاب شدند. سپس پرسشنامه‌های رفتارهای اخلاقی لویزر (۲۰۱۳) شامل ۱۵ سؤال، پرسشنامه بهزیستی روان‌شناختی ریف (۱۹۸۰) شامل ۱۸ سؤال و شش بعد و پرسشنامه ویژگی‌های شخصیتی مک کری و کاستا (۱۹۸۵) شامل ۶۰ سؤال بود. نهایتاً از روش معادلات ساختاری با رویکرد حداقل مربعات جزئی (SEM-PLS) جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها استفاده شد.

یافته‌ها: نتایج نشان داد بهزیستی روان‌شناختی بر رفتار اخلاقی تأثیری به میزان ۰/۶۲۷ و ویژگی‌های شخصیتی بر رفتار اخلاقی تأثیری به میزان ۰/۳۹۴ دارد. همچنین مشخص شد که مدل تحقیق از برازش مناسبی برخوردار می‌باشد.

نتیجه‌گیری: با توجه به نتایج مشخص می‌شود ویژگی‌های شخصیتی و بهزیستی روان‌شناختی نقش با اهمیتی بر رفتار اخلاقی دارند که لازم است به این متغیرها به صورت جدی و با برنامه‌ریزی مناسب توجه شود.

تعارض منافع: گزارش نشده است.

منبع حمایت‌کننده: حامی مالی ندارد.

شیوه استناد به این مقاله:

Naemi Nezamabad M, Vazifehdust H, Abdolvand MA, Khodayari B. Investigating the role of personality traits and psychological well-being on individuals' ethical behavior. Razi J Med Sci. 2021;28(5):72-79.

*انتشار این مقاله به‌صورت دسترسی آزاد مطابق با CC BY-NC-SA 3.0 صورت گرفته است.

Investigating the role of personality traits and psychological well-being on individuals' ethical behavior

Mehdi Naeimi Nezamabad: PhD Candidate, Department of Business Management, Faculty of Management and Economics, Science and Research Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran

Hossein Vazifehdust: Professor, Department of Business Management, Faculty of Management and Economics, Science and Research Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran (*Corresponding author) vazifehdust@yahoo.com

Mohammad Ali Abdolvand: Assistant Professor, Department of Business Management, Faculty of Management and Economics, Science and Research Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran

Behnaz Khodayari: Assistant Professor, Department of Business Management, Firoozkooh Branch, Islamic Azad University, Firoozkooh, Iran

Abstract

Background & Aims: Attention to ethical issues as a concern and one of the values in various fields and groups has received serious attention. Consumers are no exception. Consumers, as one of the most important pillars in today's society, need to have ethical behaviors more than ever (2). Ethical behaviors on the one hand can improve values and ethics in societies and on the other hand can promote individual order. This issue has caused the importance of paying attention to issues related to ethical behaviors as an important issue has been considered by various researchers (3).

In order to improve ethical behaviors, various aspects should be considered, including personality traits. Personality is a distinctive and specific pattern of thought, emotion and behavior that determines the style of his interaction with physical and social environments (9). One of the important variables in the path of ethical behaviors is psychological well-being. Psychological well-being is the ability to actively participate in work, recreation, create meaningful relationships with others, develop a sense of autonomy and purpose in life, and experience positive emotions (14).

However, not paying attention to consumers' ethical behaviors can lead to fundamental problems in areas related to consumers, including the environment. Given the key capacities of the environment, paying attention to the ethical behaviors of consumers can provide a basis for improving aspects of the environment. Due to the lack of sufficient scientific evidence on the relationship between the variables affecting the ethical behaviors of consumers, no serious activities have been created in this regard. On the other hand, the uncertainty of the role of personality traits, psychological well-being in predicting the ethical behavior of individuals, has led to insufficient concern in the way of improving the ethical behaviors of individuals. Therefore, the present study aims to investigate the role of personality traits and psychological well-being on ethical behavior of individuals tries to answer the question that personality traits and psychological well-being have an effect on ethical behavior of individuals?

Methods: The present research is an applied research and a descriptive research that was conducted in the field. The statistical population of the present study consisted of consumers of food industry in Golestan province. Due to the lack of accurate information about their statistics and based on Cochran's formula and

Keywords

Psychological well-being,
Ethical behavior,
Personality traits

Received: 01/05/2021

Published: 31/07/2021

Krejcie and Morgan table, 384 people were selected as the available sample. To collect data from 3 questionnaires of Lozier (2013) ethical behaviors including 15 questions, Reef Psychological Welfare Questionnaire (1980) including 18 questions and Personality Traits Questionnaire (NEO) by McCray and Costa in 1985 and including 60 The question is used. The validity and reliability of the questionnaires were also confirmed. Finally, the structural equation method was used to analyze the data.

Results: According to the results of the research model and the degree of t-relationships, it was found that psychological well-being has an effect on ethical behavior of 0.627 and personality traits have an effect on ethical behavior of 0.394. Finally, it was found that the research model has a good fit in all indicators.

Conclusion: The results showed that improving the level of psychological well-being can improve ethical behaviors among individuals. This shows that in order to improve moral behaviors, focusing on improving psychological well-being is important and necessary. It seems that the functions of psychological well-being in order to promote the mental and intellectual context among consumers in order to recognize and follow the ethical aspects have caused psychological well-being to play an important role in the direction of ethical behaviors. However, it should be noted that everyone has a certain capacity to withstand the pressures of daily life. Maintain your psyche. Therefore, psychological well-being by providing people with their environment and creating conditions for people to adapt to the environment can provide the basis for appropriate response to environmental needs. This issue provides the ground for the occurrence of ethical behaviors among individuals.

Another finding showed that improving the level of personality traits can improve ethical behaviors among individuals. This shows that in order to improve ethical behaviors, focusing on adapting the status of personality traits is important and necessary. Personality traits are one of the most important aspects in individual domains. In other words, personality traits determine people's behaviors. This issue has led to the attention to personality traits in predicting the behaviors of individuals in various areas, including important and key ethical behaviors. With this in mind, personality traits have a good capacity to create individual and group contexts to influence the moral sphere. This issue has caused that in the present study, personality traits have a significant role on ethical behaviors, in other words, it can adequately overshadow the level of ethical behaviors.

Conflicts of interest: None

Funding: None

Cite this article as:

Naeimi Nezamabad M, Vazifehdust H, Abdolvand MA, Khodayari B. Investigating the role of personality traits and psychological well-being on individuals' ethical behavior. Razi J Med Sci. 2021;28(5):72-79.

***This work is published under CC BY-NC-SA 3.0 licence.**

مقدمه

توجه به مسائل اخلاقی به عنوان یک نگرانی و دغدغه و یکی از ارزش های در حوزه ها و گروه های مختلف مورد توجه جدی قرار گرفته است (۱). مصرف کنندگان نیز از این قاعده مستثنی نیستند. مصرف کنندگان به عنوان یکی از ارکان مهم در جوامع امروزی بیشتر از هر زمان دیگری نیازمند برخورداری از رفتارهای اخلاقی دارند (۲). رفتارهای اخلاقی از طرفی می تواند سبب بهبود ارزش ها و اخلاقیات در جوامع گردد و از طرفی سبب ارتقا نظم فردی گردد. این مسئله باعث شده است تا اهمیت توجه به مسائل مربوط به رفتارهای اخلاقی به عنوان یک مسئله مهم مورد توجه محققان مختلفی قرار گیرد (۳).

اخلاق، مفهومی جدانشدنی از زندگی انسان فارغ از هر نژاد، فرهنگ، سیاست و طبقه اجتماعی است مسائل اخلاقی نقش مهمی در رفتار انسان ایفا می نماید. اصول اخلاقی راجع به چگونه بودن افراد و اینکه در حرفه و سازمان متبوع خود چطور رفتار کنند، مطرح می شود. به طور کلی واژه اخلاق با استانداردهای مربوط به درست و غلط بودن رفتار سروکار دارد (۴). اخلاقیات به عنوان سیستمی از ارزش ها و بایدها و نبایدها تعریف می شود که بر اساس آن نیک و بد های جامعه از یکدیگر متمایز می گردد. با اتکا به این اصول است که مدیران در هر زمینه ای از تصمیم گیری توانمند می شوند که چه عملی خوب است و چه عملی نادرست است (۵). توجه به رفتارهای اخلاقی می تواند در ایجاد یک اجتماع سازنده نقش مهمی داشته باشد (۶). مصرف کنندگان می بایستی با بهره گیری از ظرفیت های رفتارهای اخلاقی محیطی مناسب در عرصه رقابت ایجاد نمایند. بدون شک این مسئله می تواند فوایدی برای خود آن ها نیز به ارمغان آورد. از این رو برخورداری از رفتارهای اخلاقی می تواند در تمامی عرصه ها مفید و کلیدی باشد (۷).

در مسیر بهبود رفتارهای اخلاقی می بایستی به جنبه های مختلفی از جمله ویژگی های شخصیتی توجه نمود. شخصیت، سازمان پندی پویایی در درون فرد است و شامل آن دسته از نظام های روانی - فیزیکی که رفتار و تفکر او را تعیین می کند (۸). شخصیت به عنوان الگوهای متمایز و اختصاصی اندیشه، هیجان و رفتار فرد است که سبک تعامل وی با محیط های فیزیکی و

اجتماعی را مشخص می سازد (۹). مدل پنج عاملی شخصیت یک سازمان سلسله مراتبی از صفات شخصیتی در اصطلاح پنج بعد اساسی است: برونگرایی، توافق پذیری، وجدانی بودن، روان آزاده گرایی و گشودگی به تجربه (۱۰). ویژگی های شخصیتی همواره در پیش بینی رفتارهای افراد تأثیرگذار می باشد و می تواند سبب تأثیرگذاری بر جنبه های مختلف رفتاری افراد گردد (۱۱). مسائل شخصیتی می تواند بر نگرش ها و رفتارهای افراد تأثیرگذار باشد و سبب گردد تا مسیر شناخت و توجه به ارزش های فردی و اجتماعی را هموار سازد. با این توجه استفاده از ویژگی های شخصیتی می تواند به عنوان یک مسئله در بهبود رفتارهای اخلاقی مصرف کنندگان مورد توجه قرار گیرد (۱۲). هال و گهر (۲۰۰۳) مشخص نمودند که ویژگی های شخصیتی می تواند به عنوان متغیری پیش بین - در جهت انجام رفتارهای اخلاقی افراد مدنظر قرار گیرد (۱۳).

یکی از متغیرهای مهم در مسیر رفتارهای اخلاقی، بهزیستی روان شناختی می باشد. بهزیستی روان شناختی توانایی شرکت فعالانه در کار، تفریح، خلق روابط معنادار با دیگران، گسترش حس خودمختاری و هدف دار بودن زندگی و تجربه کردن هیجانات مثبت می باشد (۱۴). سازمان سلامت جهانی، بهزیستی روان شناختی را به عنوان حالتی از بهزیستی کامل جسمی، ذهنی و اجتماعی (نه صرفاً غیاب بیماری) تعریف می کند. بهزیستی روان شناختی شامل توانایی زندگی کردن همراه با شادی و بهره وری، بدون وجود دردسر است (۱۵).

جنبه های روان شناختی به واسطه ظرفیت هایی که در حوزه های فردی و نگرشی ایجاد کرده است، همواره به عنوان یکی از مسائل مهم و تأثیرگذار بر افراد مشخص بوده است (۱۶). عوامل روان شناختی به واسطه تأثیر بر ماهیت کلی افراد سبب می گردد تا وضعیت ذهنی، نگرشی و رفتاری آن ها به شدت تحت تأثیر قرار گیرد و این مسئله روند بهبود مهارت ها و توانایی های افراد را تحت شعاع قرار می دهد (۱۷). عوامل روان شناختی به عنوان ارکان مهم تشکیل دهنده مسائل فردی نقش مهمی در موفقیت افراد دارد. عوامل روان شناختی سبب می گردد تا افراد ضمن برخورداری از سلامت روان مناسب، از توانایی تصمیم گیری بالایی برخوردار باشند و

در مواقع حساس بهترین رفتارها را مطابق با شرایط داشته باشند. بهزیستی روان مفهومی انتزاعی و نسبی‌گرا است از روابط انسان با خود، جامعه و ارزش‌هایش و نمی‌توان آن را جدای از سایر پدیده‌های چندعاملی فهمید که فرد را به موازاتی که در جامعه به عمل می‌پردازد (۱۸). توجه به بهزیستی روان‌شناختی می‌تواند زمینه جهت بهبود وضعیت رفتاری افراد را فراهم نماید. جعفری و همکاران (۲۰۱۸) و اسچوپکر و همکاران (۲۰۲۰) مشخص نمودند که توجه به بهزیستی روان‌شناختی می‌تواند در حوزه اخلاقی افراد مهم و کلیدی باشد (۱۹).

بهبود رفتارهای اخلاقی مصرف‌کنندگان می‌تواند در جهت ارائه استانداردهای رفتاری نقش مهم و کلیدی را داشته باشد. این مسئله سبب گردیده است تا نیاز به بهبود رفتارهای اخلاقی مصرف‌کنندگان درک گردد. عدم توجه به رفتارهای اخلاقی مصرف‌کنندگان می‌تواند به ایجاد مشکلات اساسی در حوزه‌های مربوط به مصرف‌کنندگان از جمله محیط زیست منجر گردد. با توجه به ظرفیت‌های کلیدی محیط زیست، توجه به رفتارهای اخلاقی مصرف‌کنندگان می‌تواند زمینه جهت ارتقا جنبه‌های محیط زیست را فراهم نماید. با توجه به نبود شواهد علمی کافی در خصوص روابط میان متغیرهای مؤثر بر رفتارهای اخلاقی مصرف‌کنندگان، فعالیت‌های جدی در این خصوص ایجاد نگردیده است. از طرفی نامشخص بودن نقش ویژگی‌های شخصیتی و بهزیستی روان‌شناختی در پیش‌بینی رفتار اخلاقی افراد، سبب گردیده است تا دغدغه کافی در مسیر بهبود رفتارهای اخلاقی افراد شکل نگیرد. با این توجه تحقیق حاضر با هدف بررسی نقش ویژگی‌های شخصیتی و بهزیستی روان‌شناختی در رفتار اخلاقی افراد سعی در پاسخ به این سؤال دارد که ویژگی‌های شخصیتی و بهزیستی روان‌شناختی در رفتار اخلاقی افراد چه تأثیری دارد؟

روش کار

تحقیق حاضر از نوع تحقیقات کاربردی و از نوع توصیفی می‌باشد که به صورت میدانی انجام شد. جامعه آماری تحقیق حاضر را مصرف‌کنندگان صنایع مواد غذایی در استان گلستان تشکیل دادند که با توجه به

عدم اطلاعات دقیق از آمار آن‌ها و بر اساس فرمول کوکران و جدول کرجسی و مورگان، تعداد ۳۸۴ نفر به صورت در دسترس به‌عنوان نمونه انتخاب شدند. برای اطمینان از برگشت پرسشنامه‌ها، ۱۰٪ پرسشنامه بیشتر توزیع شد. جهت گردآوری داده‌ها از ۳ پرسشنامه به ترتیب زیر استفاده شد. پرسشنامه بررسی رفتارهای اخلاقی لوزیر (۲۰۱۳) شامل ۱۵ سؤال که بر اساس طیف پنج گزینه‌ای لیکرت (کاملاً موافق تا کاملاً مخالف) طراحی شده است و میزان پایایی این پرسشنامه در تحقیق لوزیر (۲۰۱۳) ۰/۸۵ و در تحقیق حاضر میزان پایایی این پرسشنامه ۰/۸۹ مشخص گردید به‌منظور بررسی رفتارهای اخلاقی، پرسشنامه بهزیستی روان‌شناختی ریف (۱۹۸۰) شامل ۱۸ سؤال به‌منظور بررسی بهزیستی روان‌شناختی و ابعاد پذیرش خود (سؤالات ۱-۳)، تسلط محیطی (سؤالات ۴-۶)، رابطه مثبت با دیگران (سؤالات ۷-۹)، داشتن هدف در زندگی (سؤالات ۱۰-۱۲)، رشد شخصی (سؤالات ۱۳-۱۵) و استقلال (سؤالات ۱۶-۱۸) که بر اساس طیف پنج گزینه‌ای لیکرت (کاملاً موافق تا کاملاً مخالف) طراحی شده است و میزان پایایی این پرسشنامه در تحقیق ریف (۱۹۸۰) ۰/۸۳ و در تحقیق حاضر ۰/۸۴ مشخص گردید؛ و پرسشنامه ویژگی‌های شخصیتی (NEO) که توسط مک کری و کاستا در سال ۱۹۸۵ معرفی شد؛ و دارای ۶۰ سؤال است و پنج عامل بی‌ثباتی هیجانی (۱-۶-۱۱-۱۶-۲۱-۲۶-۳۱-۳۶-۴۱-۴۶-۵۱-۵۶)، برون‌گرایی (۲-۷-۱۲-۱۷-۲۲-۲۷-۳۲-۳۷-۴۲-۴۷-۵۲-۵۷)، انعطاف‌پذیری (۳-۸-۱۳-۱۸-۲۳-۲۸-۳۳-۳۸-۴۳-۴۸-۵۳-۵۸)، توافق (۴-۹-۱۴-۱۹-۲۴-۲۹-۳۴-۳۹-۴۴-۴۹-۵۴-۵۹) و با وجدانی (۵-۱۰-۱۵-۲۰-۲۵-۳۰-۳۵-۴۰-۴۵-۵۰-۵۵-۶۰) را ارزیابی می‌کند. همچنین سؤالات (۱-۱۶-۳۱-۴۶-۱۲-۲۷-۴۲-۵۷-۱۸-۳-۲۳-۳۸-۴۸-۹-۱۴-۲۴-۲۹-۳۹-۴۴-۵۴-۱۵-۳۰-۴۵-۵۵) به صوت معکوس علامت‌گذاری شده بودند. در تحقیق حاضر میزان پایایی این پرسشنامه ۰/۸۲ مشخص گردید. نهایتاً از روش معادلات ساختاری با رویکرد حداقل مربعات جزئی (SEM-PLS) استفاده با استفاده از نرم‌افزار SPSS نسخه ۲۰ و PLS نسخه ۳ جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها استفاده شد.

یافته‌ها

بالاتر از ۰/۳۶ می‌باشد، می‌توان چنین اعلام داشت که میزان این شاخص در متغیر رفتار اخلاقی وضعیت مطلوبی قرار دارد. همچنین با توجه به نتایج مربوط به شاخص برازش مدل، مشخص گردید که مدل پژوهش در تمامی شاخص‌ها از برازش مناسبی برخوردار می‌باشد (جدول ۳).

بحث و نتیجه‌گیری

رفتارهای اخلاقی یکی از جنبه‌های مهم در میان مصرف‌کنندگان می‌باشد. توجه به جنبه‌های اخلاقی می‌تواند زمینه جهت بروز رفتارهای استاندارد و منطقی در پاسخ به نیازها و ارزش‌های جامعه را بهبود دهد. این رفتارهای اخلاقی همچنین می‌تواند زمینه جهت بهبود وضعیت برخی کارکردها از جمله محافظت از محیط زیست را فراهم نماید و مصرف‌کنندگان را از منظر ذهنی و رفتاری آماده پاسخگویی به نیازهای جامعه در این خصوص نماید. این مسئله می‌تواند تصمیم‌گیری‌های اخلاقی افراد را نیز درگیر نماید. تصمیم‌گیری‌های اخلاقی نقش مهمی در توسعه و ترویج اخلاق دارد. امروزه تصمیم‌گیری‌های اخلاقی

نتایج توصیفی نشان داد، ۷۲ درصد افراد نمونه مرد و ۲۸ درصد زن بودند. همچنین ۱۵ درصد کمتر از ۳۰ سال، ۵۴ درصد ۳۱ تا ۴۰ سال، ۲۳ درصد ۴۱ تا ۵۰ سال، ۸ درصد بیش از ۵۱ سال سن داشتند. از طرف دیگر مشخص شد ۵ درصد افراد دیپلم، ۱۰ درصد فوق دیپلم، ۳۶ درصد لیسانس، ۴۹ درصد فوق لیسانس و بالاتر بودند. نهایتاً بر اساس درآمد ماهیانه خانوار، ۴۵ درصد کمتر از ۲/۵ میلیون تومان، ۳۴ درصد از ۲/۵ تا ۴ میلیون تومان، ۱۳ درصد ۴ تا ۶ میلیون تومان، ۵ درصد ۶ تا ۸ میلیون تومان، ۴ درصد بالاتر از ۸ میلیون تومان درآمد داشتند.

مطابق با نتایج مدل پژوهش و میزان تی روابط مشخص گردید که بهزیستی روان‌شناختی بر رفتار اخلاقی تأثیری به میزان ۰/۶۲۷ ویژگی‌های شخصیتی بر رفتار اخلاقی تأثیری به میزان ۰/۳۹۴ دارد (جدول ۱).

یافته دیگر نشان داد شاخص‌های تحقیق از برازش مناسبی برخوردار هستند (جدول ۲).

نهایتاً با توجه به اینکه میزان مطلوب شاخص GOF

جدول ۱- خلاصه مدل پژوهش

روابط	تأثیر	تی	سطح معناداری
بهزیستی روانشناختی بر رفتار اخلاقی	۰/۶۲۷	۱۵/۵۶۲	۰/۰۰۱
ویژگی‌های شخصیتی بر رفتار اخلاقی	۰/۳۹۴	۹/۶۷۳	۰/۰۰۱

جدول ۲- شاخص‌های برازش

وضعیت	معیار	رفتار اخلاقی	بهزیستی روانشناختی	ویژگی‌های شخصیتی
مطلوب	بالاتر از ۰/۷	۰/۸۹	۰/۸۴	۰/۸۲
مطلوب	بالاتر از ۰/۷	۰/۹۲	۰/۸۹	۰/۸۶
مطلوب	بالاتر از ۰/۴	۰/۵۱	۰/۴۲	۰/۴۷
مطلوب	ضعیف = ۰/۱۹ متوسط = ۰/۳۳ قوی = ۰/۶۷	۰/۹۶	-	-

جدول ۳- شاخص GOF

متغیر	مقادیر اشتراکی	R2	$GOF = \sqrt{R^2 \times \text{مقادیر اشتراکی}}$
رفتار اخلاقی	۰/۵۱	۰/۹۶	۰/۶۹۹

به واسطه تأثیرگذاری بر محیط سبب گردیده است تا به عنوان عاملی مهم در مسیر توسعه اخلاق مشخص گردد. تصمیم‌گیری‌های اخلاقی سبب می‌گردد تا افراد درک مهمی از اهمیت اخلاق داشته باشند و در جهت توسعه و گسترش اخلاق نهایت تلاش خود را داشته باشند. با این توجه رفتارهای اخلاقی ظرفیت‌های مناسبی در تمامی حوزه‌ها ایجاد می‌نماید. از این رو تحقیق حاضر با هدف بررسی نقش ویژگی‌های شخصیتی، بهزیستی روان‌شناختی بر رفتار اخلاقی افراد طراحی و اجرا گردید.

نتایج تحقیق حاضر نشان داد که بهزیستی روان‌شناختی نقش معناداری بر رفتارهای اخلاقی دارد. به عبارتی ارتقا سطح بهزیستی روان‌شناختی می‌تواند سبب بهبود رفتارهای اخلاقی در میان افراد گردد. این مسئله نشان می‌دهد که در مسیر بهبود رفتارهای اخلاقی، تمرکز در جهت بهبود وضعیت بهزیستی روان‌شناختی امری مهم و ضروری می‌باشد. در تحقیقات مختلفی به این مسئله اشاره شده است. جعفری و همکاران (۲۰۱۸) در تحقیق خود پس از بررسی‌های انجام شده، مشخص نمودند که توجه به بهزیستی روان‌شناختی می‌تواند در حوزه اخلاقی افراد مهم و کلیدی باشد (۱۹). اسچوپکر و همکاران (۲۰۲۰) نیز مشخص نمودند که توجه به مسائل مربوط به بهزیستی روان‌شناختی به واسطه ارتقا جنبه‌های ذهنی و فکری می‌تواند زمینه جهت بهبود و گسترش رفتارهای اخلاقی را فراهم نماید (۲۰). با این توجه می‌توان چنین انتظار داشت که نتایج تحقیق حاضر در این خصوص با نتایج تحقیقات جعفری و همکاران (۲۰۱۸) و اسچوپکر و همکاران (۲۰۲۰) همخوان می‌باشد (۲۰، ۱۹).

به نظر می‌رسد کارکردهای بهزیستی روان‌شناختی در جهت ارتقا بستر ذهنی و فکری در میان مصرف‌کنندگان در جهت شناخت و تبعیت از جنبه‌های اخلاقی سبب گردیده است تا بهزیستی روان‌شناختی نقش مهمی در مسیر رفتارهای اخلاقی داشته باشد. هر فرد باید به طور موفقیت‌آمیز خود را با محیط سازگار نماید و عموماً ناگزیر است که با زندگی سازش نسبتاً مؤثر داشته باشد تا به بهزیستی دست یابد. ولی باید توجه داشت که هرکس دارای ظرفیت مشخص جهت تحمل فشارهای زندگی روزانه است وجود فشارهای

عاطفی گوناگون خطر ازهم‌پاشیدگی روان را افزایش خواهد داد و به سلامت روان لطمه وارد خواهد نمود و فرد قادر نیست رفتار موزون و هماهنگی با جامعه داشته باشد و سلامت روان خود را حفظ نماید. از این رو بهزیستی روان‌شناختی به واسطه درگیر نمودن افراد با محیط خود و ایجاد شرایطی در جهت انطباق افراد با محیط می‌تواند زمینه جهت پاسخگویی مناسب به نیازهای محیطی را فراهم نماید. این مسئله سبب می‌گردد تا زمینه جهت بروز رفتارهای اخلاقی در میان افراد فراهم گردد.

نتایج تحقیق حاضر نشان داد که ویژگی‌های شخصیتی نقش معناداری بر رفتارهای اخلاقی دارد. به عبارتی ارتقا سطح ویژگی‌های شخصیتی می‌تواند سبب بهبود رفتارهای اخلاقی در میان افراد گردد. این مسئله نشان می‌دهد که در مسیر بهبود رفتارهای اخلاقی، تمرکز در جهت متناسب‌سازی وضعیت ویژگی‌های شخصیتی امری مهم و ضروری می‌باشد. در تحقیقات مختلفی به این مسئله توجه شده است. هال و گهر (۲۰۰۳) مشخص نمودند که ویژگی‌های شخصیتی می‌تواند به عنوان متغیری پیش بین در جهت انجام رفتارهای اخلاقی افراد مدنظر قرار گیرد (۱۳). با این توجه می‌توان چنین انتظار داشت که نتایج تحقیق حاضر در این خصوص با نتایج تحقیقات هال و گهر (۲۰۰۳) از منظر نتایج ارائه شده همخوان می‌باشد (۱۳). به نظر می‌رسد ویژگی‌های شخصیتی تعیین‌کننده رفتارها و نگرش‌های فردی می‌باشد. با این حال عدم اطلاع از آمار دقیق جامعه آماری و عدم کنترل ویژگی‌های روانی آزمودنی‌ها ممکن است بر نتایج تحقیق تأثیر داشته باشد. ویژگی‌های شخصیتی یکی از جنبه‌های مهم در حوزه‌های فردی می‌باشد. به عبارتی ویژگی‌های شخصیتی تعیین‌کننده رفتارهای افراد می‌باشد. این مسئله سبب گردیده است تا توجه به ویژگی‌های شخصیتی در پیش‌بینی رفتارهای افراد در حوزه‌های مختلف از جمله رفتارهای اخلاقی مهم و کلیدی مشخص گردد. با این توجه ویژگی‌های شخصیتی ظرفیت مناسبی در جهت ایجاد بسترهای فردی و گروهی جهت تأثیرگذاری در حوزه‌های اخلاقی دارد. این مسئله سبب گردیده است تا در تحقیق حاضر ویژگی‌های شخصیتی نقش معناداری بر رفتارهای

10. Jahanbaksh Ganjeh S, Omid Arjenaki N, Nori A, Oreyzi H. The relationship of personality characteristics and burnout among nurses. *IJNMR*. 2009;4:90-4.
11. Totkova Z, Racheva R. A Multidimensional Method for Assessing Personality Characteristics Related to Risky Driving. *Behavior Psychol Res*. 2019;22:746-775.
12. Piotrowska M. The importance of personality characteristics and behavioral constraints for retirement saving. *Econ Analys Policy*. 2019;64:194-220.
13. Hall SEK, Geher G. Behavioral and personality characteristics of children with reactive attachment disorder. *J Psychol*. 2003;137(2):145-162.
14. Luo M, Hancock JT. Self-disclosure and social media: motivations, mechanisms and psychological well-being. *Current Opin Psychol*. 2020;31:110-115.
15. Oravec Z, Dirsmith J, Heshmati S, Vandekerckhove J, Brick TR. Psychological well-being and personality traits are associated with experiencing love in everyday life. *Pers Indiv Diff*. 2020;153:109620.
16. Koirala BP, Araghi Y, Kroesen M, Ghorbani A, Hakvoort RA, Herder PM. Trust, awareness, and independence: Insights from a socio-psychological factor analysis of citizen knowledge and participation in community energy systems. *Energy Res Soc Sci*. 2018;38:33-40.
17. Fotiadis A, Abdulrahman K, Spyridou A. The mediating roles of psychological autonomy, competence and relatedness on work-life balance and well-being. *Front Psychol*. 2019;10:1267.
18. Li ZS, Hasson F. Resilience, stress, and psychological well-being in nursing students: A systematic review. *Nurse Educ Today*. 2020;104440.
19. Jafari E, Khaleghkhah A, Gharibzadeh R. The mediating role of professional ethics and career anchors on the causal relationship between psychological well-being and quality of work life for nurses. *J Clin Nurs Midwif*. 2018;4(3).
20. Schwepker CH, Valentine SR, Giacalone RA, Promislo M. Good Barrels Yield Healthy Apples: Organizational Ethics as a Mechanism for Mitigating Work-Related Stress and Promoting Employee Well-Being. *J Bus Ethics*. 2020:1-17.

اخلاقی داشته باشد و به عبارتی بتواند سطح رفتارهای اخلاقی را به صورت مناسبی تحت شعاع قرار دهد. به طور کلی نتایج تحقیق حاضر تأییدکننده نقش ویژگی های شخصیتی و بهزیستی روانشناختی بر رفتار اخلاقی می باشد؛ بنابراین پیشنهاد می شود تا با ارزیابی های شخصیتی، شرایط افراد در جهت بروز رفتارهای اخلاقی را زیر نظر داشت. همچنین با ایجاد بسترهای روانشناختی در جهت بهبود وضعیت بهزیستی روانشناختی، زمینه جهت بهبود رفتارهای اخلاقی را فراهم نمود و با دوره های آموزشی و مهارتی در خصوص بهبود مهارت های روانشناختی افراد، ضمن بهبود وضعیت روانشناختی زمینه جهت بهبود وضعیت رفتارهای اخلاقی افراد را نیز فراهم نمود.

References

1. Sumanasiri A. Leadership dimensions influencing sustainability leadership in Sri Lanka: Mediating effect of managers' ethical behavior and organizational change. *J Mgmt Sustain*. 2020;10:113.
2. Ferreira AI. Leader and peer ethical behavior influences on job embeddedness. *J Lead Organiz Stud*. 2017;24(3):345-356.
3. Gsottbauer E, Müller D, Müller S, Trautmann S, Zudenkova G. Social class and (un) ethical behavior: Causal versus correlational evidence. *Econ*. 2020.
4. Carvalho AS, Pereira SM, Jácomo A, Magalhães S, Araújo J, Hernández-Marrero P, et al. Ethical decision making in pain management: a conceptual framework. *J Pain Res*. 2018;11:967.
5. Moghimi M, Ghafari R. Ethics in government: ethnomatizing ethics in government organizations. *Public Manag Res*. 2016;9(33):35-59.
6. Tsalikis J, Seaton B, Shepherd PL, van Solt M. The impact of the US government policies on consumer perceptions of business ethical behavior. *Soc Bus Rev*. 2018.
7. Klink RR, Wu L. Creating ethical brands: the role of brand name on consumer perceived ethicality. *Market Lett*. 2017;28(3):411-422.
8. Guo M, Wei W, Liao G, Chu F. The impact of personality on driving safety among Chinese high-speed railway drivers. *Accid Anal Prev*. 2016;92:9-14.
9. Whaite EO, Shensa A, Sidani JE, Colditz JB, Primack BA. Social media use, personality characteristics, and social isolation among young adults in the United States. *Pers Indiv Diff*. 2018;124:45-50.